

ERZURUM İL MERKEZİNDEKİ ORTA VE YÜKSEK ÖĞRENİM GENÇLERİNDE SİGARA ALIŞKANLIKLARI ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA

Dr. Ramiz BANOĞLU x
Dr. Hasan Ulvi KIVANÇ xx

ÖZET

Erzurum İl merkezindeki yüksek öğrenim ve lise son sınıf öğrencilerinin sigara içme durumu, tesadüfi örnekleme yöntemiyle anket uygulanarak araştırıldı.

Yüksek öğrenim öğrencilerinin 2 ile 10 yıldan beri % 46,91'inin, lise son sınıf öğrencilerinin ise 2 ila 5 yıldan beri % 28,07 sinin sigara içtikleri ve alınan bu sonuçların, diğer bölgelerdeki araştırmacıların sonuçlarından daha düşük bulunduğu gözlenmiştir.

Ayrıca ikamet durumunun kentte oturmanın, yakınların kaybının, ana-baba geçimsizliği ile ekonomik olanaksızlıklar gibi faktörlerin, içme oranını arttırdığı saptanmıştır.

GİRİŞ, AMAÇ VE GENEL BİLGİLER

Bugün tütün alışkanlığı/tutsaklığı, fertleri aşım toplumsal bir sorun haline almıştır. Bu sorun her geçen gün yaygınlaşarak bilhassa genç kuşakları zehirlemekte ve insanlığa büyük komplikasyonlar yaratmaktadır. Tütün, ilk kez Amerika'dan Avrupa'ya ve Avrupa'dan gemiciler tarafından 1580 yılında ülkemize getirilmiştir. Çok kısa zamanda tütün içme yaygınlaşarak zararları görüldüğünden IV. Murat zamanında yasaklanmıştır. 1690 yılında Şeyh-ül İslâm Bahai Efendinin serbestlik fetvası vermesi üzerine yasak kaldırılmıştır. Zamanla tütün içme yaygınlaşarak ülkemizde de tütün alışkanlığı tutsaklığı yerleşmiştir. 1920'lerden sonra sigaranın fabrikasyon halinde üretimine geçilmesi ile tütün tüketimi, sigara içme şeklinde hızla çoğalarak ülkemizde de toplumsal bir sorun haline gelmiştir.

Sigara içme salgını böyle gelişmeler gösterirken, bilim adamları da bunun zararları üzerindeki çalışmalarını yoğunlaştırmışlardır.

x : Atatürk Üni. Tıp Fak. Psikiyatri Anabilim Dalı Doçenti
xx : Numune Hastahanesi Psikiyatri Kliniği Uzmanı. Erzurum

Not: Bu araştırma 20. Psikiyatri ve Norolojik Bilimler Kongresinde tebliğ edilmiştir.

1960'lı yıllarda sigara kanser, sigara-kronik akciğer hastalıkları ve sigara-kalp hastalıkları arasındaki ilişkiler kesinlik kazanmıştır. Ayrıca son yıllarda Dünya Sağlık Örgütü, sigara alışkanlığının tutsaklık haline geldiğini günümüz, dünyasında yaygınlaştığını vurgulayarak yasaklayıcı önlemlerin alınmasını istemiştir.

Bu nedenle toplumsal sorunlar yaratan bu içme alışkanlığının Erzurum İl Merkezindeki Yüksek Öğretim ve Lise son sınıf öğrencilerindeki durumunu araştırmayı amaçladık.

MATERYAL VE METOD

Materyalımız, Erzurum il merkezinde bulunan tüm lise son sınıflarla, üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Bunlar arasından tesadüfi örnekleme yöntemi ile 1418 öğrenci seçilerek, bunlar için geliştirilen anket uygulanmak suretiyle kodlanarak yapılmıştır.

Bu 1418 öğrencinin 649'u erkek, 306'sı kız olmak üzere toplam 955'i üniversite, 383'ü erkek, 80'i kız olmak üzere 463'ü lise son sınıf öğrencileriydi. Tablo:1.

Tablo 1: Öğrencilerin Cinsleri ve Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı.

Öğr. Durumları	Üniversite Öğrencisi	Lise Öğrencisi	Toplam
Cins			
Erkek	649	383	1032
Kız	306	80	386
TOPLAM	955	463	1418

Tablo 2: Yüksek Öğrenim Gören Erkeklerde Sigara İçme Durumu.

Yaş	Sigara		Toplam
	İçiyor	İçmiyor	
16	3	3	6
16	0	0	0
17	0	6	6
18	19	23	42
19	29	41	70
20	51	63	114
21	54	62	116
22	54	46	100
23	36	16	52
24	37	26	63
25	22	15	37
26	14	8	22
27	7	3	10
28	4	1	5
29	1	2	3
30	1	0	1
31	2	0	2
TOPLAM.	334	315	649
%	51.46	48.53	

Tablo 3: Yüksek Öğrenim Gören Kızlarda Sigara İçme Durumu.

Sigara Yaş	İçiyor	İçmiyor	Toplam
16	0	4	4
17	1	7	8
18	6	21	27
19	28	55	83
20	26	46	72
21	21	29	50
22	18	14	32
23	11	5	16
24	3	7	10
25	1	1	2
26	0	1	1
TOPLAM	114	191	305
%	37.15	62.41	

Yukarıdaki tablolarda görüldüğü gibi, üniversite öğrencilerinden 649 erkekten 334 (% 51.46)'ünün, 306 kız öğrenciden 114 (% 37.25)'ünün, toplam 955 üniversite öğrencisinden 448 (% 46.41)'inin sigara içtikleri belirlenmiştir.

Lise son sınıf öğrencilerinden 383 erkekten 179 (% 46.73)'ünün, ve 80 kızdan 16 (% 20)'sı olmak üzere toplam 463 liseliden 130 (% 28.07)'unun sigara içtikleri anlaşılmıştır.

Üniversite öğrencilerinden erkeklerin % 9.88'inin iki yıl, % 12.27'sinin beş ve % 4.19'unun on yıldan beri; üniversiteli kızların ise % 22, 6'sının iki % 12.27 sinin beş yıldan beri sigara içtikleri belirlenmiştir.

Liseli erkelerin % 24.24'ünün iki, % 9.49'unun beş yıldan beri sigara içtikleri, liseli kızlarda ise bu oranın çok düşük olduğu gözlenmiştir.

Öğrencilerin ana-babalarının oturdukları yerlere göre dağılımında, köyden kasabaya ve şehire doğru gidildiğinde, sigara içme oranının oldukça yüksek bir seviyeye ulaştığı istatistiksel olarak belirlenmiştir. Ayrıca yakınların ölümü gibi nedenlerle birlikte maddi imkânları arttıkça 18 yaşından sonra daha çok olmak üzere sigara içme oranının arttığı belirlenmiştir. Bunların haricinde ana-baba geçimsizliği ile çocuklarına olan ilgisizliğinin de sigara içiminde oldukça mühim bir rol oynadığı istatistiksel olarak belirlenmiştir.

SONUÇ

- 1- Erzurum il merkezinde yüksek öğrenim gören gençlerin % 46.91'inin
- 2- Lise son sınıf öğrencilerinden % 28.07'sinin sigara içtikleri;

- 3- Üniversite öğrencilerinin iki ile on yıldan beri,
- 4- Lise öğrencilerinin iki ile beş yıldan beri sigara içtikleri;
- 5- Köyden kasaba ve şehire doğru gidildiğinde, sigara içme oranının arttığı,
- 6- Yakınların kaybı, ana-baba geçimsizliği ve ilgisizliği ile maddi olanakların sigara içme oranını arttırdığı tesbit edilmiştir.
- 7- Bölgemizdeki üniversite ve lise son sınıf öğrencilerinin içme, oranı, diğer araştırmacıların yaptıkları içme oranına göre düşük bulunmuştur.

A STUDY ON SMOKING HABIT OF YOUNGESTERS OF HIGH SCHOOL AND UNIVERSITY IN ERZURUM

SUMMARY

Smoking habits of youngsters of high school and University were investigated on the basis of randomized sampling by questioning.

Fourty six percent of University youngsters were found to have been smoking for 2-10 years, and 28 % of high school youngsters for 2 to 5 years, showing a low degree of smoking in this centre when compared with others.

Also a tendency to high degree of smoking was found in living area (from rural to urban), in the case of relative deaths, in parents discoordination, and in economic problems.

KAYNAKLAR

1. BACHMAN, J. MALLEY; Drug, alcohol and cigarette usage among American High school studen, Trends and carrosponds Amtof pub Health 1981 pp. s. 75
2. CADORET. J, GATH; A inheri tance of alcoholism in adopteos, Britij of psychiatry, 1978, vol 132, pp. 252-258.
3. JEANNERET. O; Alcohol and youth in the magazine of the world health orgaization, 1981, pp, 16-19.
4. JOHNSTON, OyD, Drug use during and after High school, resultsof a National longitudinal study, Am, J, of Public Heaith 1974, Vol, 64 pp, 20-37.
5. KESLER. R., The epidemiolojgy of drug use among Nevyork state High school students distri bution. Trends and cahange in rotos of usa the Am .J. of psychiatry 1979, vol 66 pp 43-53.
6. SONGAR. A; İptilalar ve intoks'kasyon Psikozlar, Psikiyatri, Modern Psikobiyooloji ve Ruh Hastalıklar b. İstanbul, 1977, S, 507-540.